บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบการจัดบริการแนะแนวอาชีพและผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพตามทัศนะของครูแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ กับโรงเรียนประถมศึกษานอกโครงการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากหัวหน้าสถานศึกษาให้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานแนะแนวหรือเป็นผู้ประสานงานแนะแนวประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอเอกสารการจัดบริการแนะแนวอย่างเป็นระบบครบวงจร จากกองการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อทราบโรงเรียนในเขตการศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นโรงเรียนอยู่ในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในจังหวัดที่มีโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 12 เขตการศึกษา เพื่อแจ้งเขตจังหวัด เขตอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน จำนวนครู จำนวนครูที่ทำหน้าที่ครูแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับคัดเลือกในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ขอความอนุเคราะห์ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองตั้งอยู่ โดยจัดโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกโครงการทดลอง อันมีลักษณะต่าง ๆ กล้ายคลึงกันคือ

3.1 เขตที่ตั้งอยู่ในจังหวัดและอำเภอเดียวกัน

3.2 ขนาดของโรงเรียน (ตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ขนาดเล็กมีนักเรียน 121-359 คน ขนาดกลางมีนักเรียน 360-719 คน ขนาดใหญ่มีนักเรียน 720-1,079 คน

3.3 จำนวนครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนว

4. คัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 24 โรงเรียนเข้าคู่เปรียบเทียบกับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลอง ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตการศึกษา/จังหวัด โรงเรียนในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ/นอกโครงการทดลองและขนาดของโรงเรียน

เขต/จังหวัด	โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลอง	ขนาดของโรงเรียน	อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษานอกโครงการทดลอง	ขนาดของโรงเรียน	อำเภอ
1/นครปฐม	1. โรงเรียนวัดธรรมศาลา	ใหญ่	เมือง	1. โรงเรียนเกาะวังไทร	ใหญ่	เมือง
	2. โรงเรียนบ้านบางระทึก	เล็ก	สามพราน	2. โรงเรียนวัดท่าพูด	เล็ก	สามพราน
2/ยะลา	1. โรงเรียนบ้านตลาดลำใหม่	ใหญ่	เมือง	1. โรงเรียนบ้านพรอน	ใหญ่	เมือง
	2. โรงเรียนบ้านป่าแตรู	เล็ก	ยะหา	2. โรงเรียนบ้านอาเส้น	เล็ก	ยะหา
3/สงขลา	1. โรงเรียนวัดสถิตย์ชลวาร	ใหญ่	เมือง	1. โรงเรียนบ้านหัวเขา	ใหญ่	เมือง
	2. โรงเรียนบ้านนาทวี	ใหญ่	นาทวี	2. โรงเรียนบ้านคลองแรง	ใหญ่	สะเดา
4/ภูเก็ต	1. โรงเรียนบ้านบางคู	เล็ก	เมือง	1. โรงเรียนบ้านอ่างบ่อ	เล็ก	เมือง
	2. โรงเรียนบ้านใสน้ำเย็น	เล็ก	กระทู้	2. โรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงศ์	เล็ก	กระทู้
5/ราชบุรี	1. โรงเรียนชุมชนวัดประสาทสิทธิ์	ใหญ่	คำเนินสะดวก	1. โรงเรียนวัดโคกบำรุงราษฎร์	ใหญ่	คำเนินสะดวก
	2. โรงเรียนวัดหนองกบ	เล็ก	บ้านโป่ง	2. โรงเรียนวัดหุบกระทิง	เล็ก	บ้านโป่ง
6/ลพบุรี	1. โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์	เล็ก	เมือง	1. โรงเรียนวัดนิคมสามัคคีชัย	เล็ก	เมือง
	2. โรงเรียนวัดเชียงงา	เล็ก	บ้านหมี่	2. โรงเรียนบ้านหมี่ใหญ่	เล็ก	บ้านหมี่

ตาราง 1 (ต่อ)

เขต/จังหวัด	โรงเรียนประณีศึกษาในโครงการทดลอง	ขนาดของโรงเรียน	อำเภอ	โรงเรียนประณีศึกษานอกโครงการทดลอง	ขนาดของโรงเรียน	อำเภอ
7/พิษณุโลก	1. โรงเรียนวัดศรีวิสุทธาราม	ใหญ่	เมือง	1. โรงเรียนจ่าการบุญ	ใหญ่	เมือง
	2. โรงเรียนคลองวัดไร่	เล็ก	บางระกำ	2. โรงเรียนบ้านแหอมเจดีย์	เล็ก	บางระกำ
8/เชียงใหม่	1. โรงเรียนวัดเวฬุวันสารภี	ใหญ่	สารภี	1. โรงเรียนวัดศรีโพธาราม	ใหญ่	สารภี
	2. โรงเรียนบ้านยางแดน	เล็ก	ฮอด	2. โรงเรียนบ้านแม่ทัง	เล็ก	ฮอด
9/อุดรธานี	1. โรงเรียนชุมชนบ้านบากไฮ	ใหญ่	หนองบัวลำภู	1. โรงเรียนโพธิ์ศรีสะอาด	ใหญ่	หนองบัวลำภู
	2. โรงเรียนออมกอประชาสามัคคี	เล็ก	บ้านดุง	2. โรงเรียนชุมชนบ้านดุง	เล็ก	บ้านดุง
10/อุบลราชธานี	1. โรงเรียนบ้านสร้างแก้ว	ใหญ่	พิบูลมังสาหาร	1. โรงเรียนบ้านนาโพธิ์	ใหญ่	พิบูลมังสาหาร
	2. โรงเรียนชุมชนเปือยหัวคง	ใหญ่	อำนาจเจริญ	2. โรงเรียนชุมชนน้ำปลีก	ใหญ่	อำนาจเจริญ
11/นครราชสีมา	1. โรงเรียนบ้านหนามกวาด	ใหญ่	โนนไทย	1. โรงเรียนบ้านจาน	ใหญ่	โนนไทย
	2. โรงเรียนบ้านสระประดี่	เล็ก	เสิงสาง	2. โรงเรียนบ้านหนองแคง	เล็ก	เสิงสาง
12/ฉะเชิงเทรา	1. โรงเรียนวัดโพธาราม	ใหญ่	เมือง	1. โรงเรียนวัดโสธรวรารามวิหารวัดคอนหอง	ใหญ่	เมือง
	2. โรงเรียนสูตะโชติประชาสรรค์	เล็ก	บางคล้า	2. โรงเรียนวัดหัวไทร	เล็ก	บางคล้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวอาชีพ และผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพตามทัศนะของครูแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกโครงการทดลอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยถามเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษา วุฒิหรือความรู้ด้านวิชาการแนะแนว ประสบการณ์ในการทำหน้าที่ครูแนะแนว ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน อายุ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการจัดบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

2.1 การสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งการแนะแนวอาชีพ

2.2 การจัดบริการสนเทศเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพ

2.3 การจัดบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

2.4 การจัดวางตัวนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินเป็น 5 ช่วง โดยพิจารณาจากแต่ละรายการว่าเกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนในช่วงใด ดังนี้คือ

5 แทน ระดับการปฏิบัติกิจกรรม สูงมาก

4 แทน ระดับการปฏิบัติกิจกรรม สูง

3 แทน ระดับการปฏิบัติกิจกรรม ปานกลาง

2 แทน ระดับการปฏิบัติกิจกรรม น้อย

1 แทน ระดับการปฏิบัติกิจกรรม น้อยมาก

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจตนเองและอาชีพ

3.2 ด้านพฤติกรรมทางอาชีพ

3.3 ด้านทักษะทางอาชีพ

3.4 ด้านเจตคติที่เกี่ยวกับอาชีพ

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินเป็น 5 ช่วง โดยพิจารณาจากแต่ละรายการว่าเกี่ยวข้องกับผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนในช่วงใด ดังนี้คือ

5 แทน ระดับที่นักเรียนมีสภาพตามลักษณะนั้น สูงมาก

4 แทน ระดับที่นักเรียนมีสภาพตามลักษณะนั้น สูง

3 แทน ระดับที่นักเรียนมีสภาพตามลักษณะนั้น ปานกลาง

2 แทน ระดับที่นักเรียนมีสภาพตามลักษณะนั้น น้อย

1 แทน ระดับที่นักเรียนมีสภาพตามลักษณะนั้น น้อยมาก

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารการแนะแนวอาชีพ การพัฒนาการทางอาชีพ การเลือกอาชีพและการจัดบริการแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา

2. กำหนดนิยามศัพท์และรูปแบบของกิจกรรมในการแนะแนวอาชีพเชิงปฏิบัติการด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา

3. สร้างข้อคำถามการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรเพื่อให้ทราบปริมาณการจัดบริการแนะแนวอาชีพและผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้ข้อความที่สมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test โดยพิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า 1.75 ขึ้นไป

6. ปรับปรุงแบบสอบถามและทดลองใช้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) พบว่า

6.1 การจัดบริการแนะแนวอาชีพ

6.1.1 ด้านการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการแนะแนวอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.60

6.1.2 ด้านการบริการสนเทศเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

6.1.3 ด้านการบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

6.1.4 ด้านการจัดวางตัวนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

6.2 ผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพ

6.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจตนเองและอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

6.2.2 ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

6.2.3 ด้านทักษะทางอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

6.2.4 ด้านเจตคติเกี่ยวกับอาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและหาคุณค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือนำตัวจากประธานกรรมการปริญญานิพนธ์ เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำตัวไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยทางไปรษณีย์ จำนวน 48 ราย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบซองติดแสตมป์จ่าหน้าซองถึงตนเอง เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืน

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.50 และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปริญญานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยแยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลอง

2. ตรวจหาความถี่ของแบบสอบถามส่วนที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ที่ถามเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวอาชีพและผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนประถมศึกษานอกโครงการทดลอง ตามทัศนะของครูแนะแนว ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จัดระดับค่าความแปรปรวน (Variance) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อแต่ละด้านตามตัวแปรที่จะศึกษาและนำค่าเฉลี่ยมาจัดระดับว่าปริมาณการจัดและผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพตามทัศนะของครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย โดยกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ทดสอบความแตกต่างของการจัดบริการแนะแนวอาชีพตามตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวอาชีพ 4 ด้าน ของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการ กับโรงเรียนประถมศึกษานอกโครงการตามทัศนะของครูแนะแนวในโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

5. ทดสอบความแตกต่างของผลการจัดบริการแนะแนวอาชีพ 4 ด้านของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการทดลองการจัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร ของกระทรวงศึกษาธิการกับโรงเรียนประถมศึกษานอกโครงการทดลอง ตามทัศนะของครูแนะแนวในโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม} = \frac{\text{ความถี่ของแต่ละสถานภาพ}}{\text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

(ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2527 : 65)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left(1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

S_i^2 แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

n แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

(Cronbach. 1972 : 126)

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\Sigma X)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

(ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2527 : 83)

4. หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\Sigma X)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

(ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2527 : 82)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้การทดสอบที สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ค่าคะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ค่าคะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

(ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2527 : 174)